

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Limba protocolară.

Sibiu, 22 Decembrie n.

Ziarele din capitală au publicat acum de curând o știre, care cu toate că nu ne privește de-a dreptul pe noi, Români, e de interes mare și pentru noi, căci același lucru poate să se întâmple și în vre-o comună românească, în tocmai așa cum s'a întâmplat acum într-o comună slovacească.

Representanța comunală a unui sat cu populațiune slovacă din comitatul Pojonului a hotărât adecă, în cercul ei de competență, ca în viitor limba protocolară a comunei să fie, pe lângă cea maghiară, și limba slovacă, limba populațiunii din comună.

Hotărârea aceasta a consiliului comunal din satul respectiv se înaintează comitatului, iar comitatul, în congregația ținută săptămâna trecută, *casază* hotărârea adusă, ca neîndreptățită și nebasată în lege. Iar comitele suprem, organul chemat să vegheze, ca legea să fie respectată pe întreaga linie, *înfruntă* pe deputatul dietal *Juriga*, și pe fostul deputat *Milan Ivanca*, ambii Slovaci, pentru că s'au pus pe partea comunei cu pricina și au cerut respectarea hotărârii aduse din partea ei, cu privire la limba protocolară.

Li-a spus comitele suprem, *Bartal Aurél*, că cu astfel de propuneri și cu astfel de vorbiri se strică buna înțelegere dintre Maghiari și Slovaci, și se provoacă Maghiari, cari duc la frecări și îndușmâniri. Resultatul a fost apoi cel dat mai sus: congregația a decis, cu 90 de voturi contra 13, că comuna respectivă *n'are voie* să introducă limba slovacă în afacerile ei interne, ca limbă protocolară.

O greșală mai mare nu a putut să facă congregația comitatului Pojon; și suntem convinși, că dacă s'ar duce chestia până la ministrul de

interne, acesta ar da dreptate comunei și i-ar recunoaște dreptul de a hotărâ ea singură, care să-i fie limba protocolară.

Pentru că despre aceasta e vorba: despre respectarea unui drept, pe care comuna *il are garantat în lege*, în legea despre egala îndreptățire a naționalităților, iar nu despre acordarea vre-unui drept din partea comitatului. Comitatul n'are să supună criticei o hotărâre de natura aceasta și să o accepte ori să o respingă, ci are să o iee numai la cunoștință.

Iată cum să pronunță legea însăși în privința aceasta. În paragraful 20 al legii de naționalitate dela 1868 se spun următoarele:

„Adunările comunale își aleg ele limba lor protocolară și oficială. Procesul verbal e a se redacta însă totodată și în limba, pe care o vor socoti ca necesară a cincea parte a membrilor de drept de vot“.

Atâta și nimic mai mult. Consiliul comunal *își alege* singur limba protocolară, fără a cere permisiune dela cineva. Anunță numai comitatului faptul, spre a-l lua la cunoștință. Legea e deci în chestia aceasta *imperativă*, nu *permisivă*.

Acesta e spiritul legii, nu altul. Și lucru înțelept s'a sevășit când s'a dat acest drept comunelor, pentru că li s'a dat posibilitatea de ași controla cu succes funcționarii. În comune cu reprezentanțe de limbă nemaghiară cum să se facă censurarea bugetului comunal și a socotelilor anuale, dacă acelea sunt coteluse în limba datului, pe care nime dintre reprezentanții comunali nu o cunoaște? Și cum să autentice cineva vre'un proces verbal, al cărui conținut nu-l cunoaște, pentru că nu i-se poate ceti în limba înțeleasă de el?

Nu pentru a demonstra deci, ori pentru a-și arăta ura față de Maghiari, au hotărât Slovaci din comuna cu pricina să-și aibă limba lor proprie ca limbă protocolară la

comună, ci din necesitatea simțită de ei de a-și putea implini mai bine datoria de chivernisitori ai averii comunale. Iar cei ce i-au împedecat în ajungerea acestui scop al lor, s'au pus pe partea celor ce *se feresc* de orice controlă severă!

La tot cazul deci se impune o reparare a greșelii, pe care a făcut-o congregația comitatului Pojon, și împedecarea comiterii altor greșeli, de natura aceasta, din partea altor congregații hiperpatriotice, — lucru care s'ar putea face ușor prin un circular al domnului ministru de interne, adresat respectese dreptul comunelor de a-și alege singure limba protocolară și oficială. Atâta a mai ramas doară nesters din legea de naționalitate! S'ar cădea deci, ca barem puținul acesta să fie lăsat în folosința nestirbită a naționalităților nemaghiare.

Din parlament. Dieta m'î ține ședințe astăzi și mâine, apoi se începe vacanțele de Crăciun, cari durează până la 9 Ianuarie nou, anul viitor. Cam bugetul încă nu e votat întreg, guvernul a cerut și dieta i-a votat îndemnișire pe luna primă a anului ce vine. În ședința de Marți, terminându-se discuția generală asupra bugetului ministerului de culte și instrucție publică, a luat cuvântul ministrul de resort, contele *Zichy János*, pentru a răspunde celor ce i-au făcut observații. A atins în vorbirea sa și chestia *congruei*, promițând, că în anul 1913 va prezenta proiect de lege parlamentului despre regularea ei în mod definitiv și egal pentru preoții tuturor confesiunilor.

Sănătatea Maiestății Sale. Scriu unele zăre, că starea sanitară a Maiestății Sale nu ar fi de tot multămitoare. Luatul acesta se deduce din faptul, că două nopți de rândul medicul Maiestății Sale, *Dr. Kersch*, a dormit în nemijlocita apropiere a Maiestății Sale, pentru a-i putea de, în caz de necesitate, și noaptea îngrijirea medicală. Știrile mai noi spun însă, că Maiestatea Sa se simte bine. Sărbătorile Crăciunului le va petrece în Viena.

Din protopresbiterate.

Conferența preoților din tractul Sebeșului.

A fost o idee prea fericită a *Esc. Sale I. P. S.* nostru *Arhiepiscop Ioan Meșianu*, când a deșteptat la viață conferențele pastorale ale preoților. Se dovedesc din an în an tot mai necesare, căci preoțimea care astăzi s'a ridicat binisăr pe o treaptă mai înălțată a exigențelor culturale, simte nevoia imperativă a comunicativității.

Iar pentru preoții noștri singurul factor care îi poate face mai comunicativi, care îi poate închege mai ușor la munca solidară și unitară, sunt conferențele.

Au dovedit-o aceasta cu prisosință mai ales conferențele anuale cu preoții, cari acum sunt pe sfârșite. Și au dovedit, că de aci înainte ele nu se mai pot mărgini numai la cadrele unei întruniri ocazionale a preoților pentru libațiuni și saturații gastrice, ci reclamă muncă și sistem.

Cu bucurie putem constata, că începutul muncii acesteia complăcerea s'ar făcut și-a întâmpinat complăcerea tuturor preoților.

Luatul acesta l-a făcut și conferența tractului Sebeș, ținută la ultima zi a lunii trecute în Sebeș-săseș.

Au luat parte la conferență, cu excepția a lor doi, toți preoții din tract.

Invocarea Duhului Sfânt împreună cu serviciul divin s'a săvârșit în biserică cea mare din Sebeș de către protop. *S. Medean* și preoții *E. Cibu* și *A. David*, cu care ocazie preotul din Sebeș *Avram David* a ținut o prea frumoasă și instructivă predică despre pocăință.

Conferența însăși și-a continuat lucrarea în sala festivă a școlii noastre gr. ort., unde prezidentul, protopul tractului, în cuvinte alse deschide ședința.

Preoții au dovedit un interes deosebit, de oarece aproape toate punctele din program s'au discutat în amănunte, așa, că în frământarea discuțiilor diferitele păreri s'a dumerit fiecare asupra rezultatului bun al acolora.

Pentru că neaprobarea hotărârii conferenței din anul trecut de a se exopera și pe seama preoților bilete de tren cu prețul de jumătate.

Ordinile consistoriale se iau în desbatere amănunțită. Astfel cu privire la ordinea referitor la obiectele de rit străin preoțimea constată multe lucruri de strâncitate ce le întâmpină în chestia aceasta,

FOIȘOARĂ.

Educația religioasă în școală și în biserică

de *Mihail Stoiu*, preot-inv.*)

E lucru cunoscut, că moralitatea a deoștat în deceniile din urmă așa de tare, încât amenință a ruina nu numai întreaga lume inteligentă, ci și poporul. Sunt mulți oameni, cari scâderile moralității nu le țin de apariții bolnăvicioase, ci le califică cel mult de stări bolnave ale unor idealități delicioși.

E drept, că idealități înflăcărați și oportuniști totdeauna au fost și vor fi; și ajung la o înțelegere nici odată nu vor ajunge. Dar totuși în aceste zile periculoase în viața morală a zilelor noastre, că e puțin idealism și mult oportunism și materialism.

Sociologi, cari stau departe de politica de partid vesăzo, că scâderile moralității au trecut marginea aceea, unde se sfârșesc sârbățiile omenești, și că în viața noastră socială se arată stări bolnave, a parente, cari ruinează viața religioasă morală a oamenilor.

De astfel și noi ne putem convinge zilnic, de alt fel și în viața privată și publică san-

tem înjurării de tot felul de dușmani, că la stratul poporului de jos rasne tot felul de boală, morburii pe cari cu un cuvânt ne le numim *socialism*. Apoi panamele, defraudările, cumpărările de ofiții, protecția, presiunea, cu un cuvânt desfrâu corupției se arată pe terenul vieții publice, ca un pericol serios.

În viața privată deasemenea așolo s'ajungem, că modestia, simplitatea, nepretensiivitatea o ținem de necreștere, necultură, — modul simplu de viață, și ținem de sărăcie, ear sărăcia de rușine.

Desfrânarea n'a fost dezvoltată nici în timpurile vechi mai tare ca astăzi. Și ce să zicem de așa numitele afaceri de onoare și dueli? Să ilustrăm moda bolnăvicioasă a sinuciderii chiar și la copii și cazurile ei, nepăsarea morală, cu exemple, și ne vom înfiora de aspectul decăderii morale, care ne aduce aminte de Roma și Byzanțul Cezarilor. De unde vin toate acestea și încâtăru o să ducă?

Nu am intenționa de a înșira cauzele decăderii morale de azi, deoarece e știut, că adevăratele cauze trebuie căutate în om, și nu putea zice, în natura omului, în egoismul lui. Împrejurări esterne îl pot conduce spre line sau spre rău. O creștere religioasă morală îl ține în frâu, îl povățuiește pe calea cea bună, o neglijare a acestei lucrări însăși îl îndeamnă a se elibera de lanțurile civilizațiunii, e goșmul lui merge o biș spre spre pustiere.

Amintesc numai, că una din cauzele decăderii morale de azi, e și descurajarea și înțelul naturale. Cu dezvoltarea acestora se schimbă totul. O viață nouă se deschide înaintea omului. Pe sama cercetării or se ivește un teren nou, un metod nou, unde nici o deducțiune arbitrară n'are loc. Oamenii aruncă dialectica și ored numai în aceea, ce țin de natural, ce pot simți, ce pot raționa. Autorității dzești și omenești nu se mai supun, ci numai minții. Omul însuși apare ca o mică parte a uriașei naturi și nu ca domnul naturii. Se spune, că fiecare om e supus unei și aceleiași legi, sau că în natură toți oamenii sunt egali și astfel se naște ideea egalității politice. Astfel dezvoltarea științelor naturale dă direcțiune nouă gândirii.

În dezvoltarea culturală pondul principal s'a pus pe minte, iar nobilitatea inimii și a voinței au rămas lucruri de mână a doua. Fiecare împinge înainte, pentru că democrația dă fiecăruia posibilitatea dezvoltării. În general nici odată n'au învățat oamenii mai mult ca azi, dar nici odată n'au învățat mai puțin din adevăratul interes științific, din adevăratul însufățire. O nouă cultură se naște astăzi învățat, demultei numai omul cu diplomă. Înima și caracterul nu se prea țin de o parte indispensabilă a adevăratei culturi.

Dar școala nu ne vederea și mai lămurit, ca școala, oare de adevărată cultura secolului trecut spre direcțiunea

intelectuală. E știut, că școala în primul loc *învață*. Aceasta a făcut-o în toate timpurile. Dar nici odată n'a neglijat *cultivarea inimii și a caracterului*, ca acum. Aceasta școala *învață*, dar nu *crește*.

Școala veche, cu cultul restrâns al umanității, deosebena a fost unilaterală; cu toate acestea, direcțiunea aceasta a fost mai favorabilă pentru formarea caracterului. Mai târziu formarea caracterului au încredințat-o cu totul familiilor și întâmplării. Starea aceasta n'a putut dura mult timp, căci pedagogii luminați au schimbat sistemul acesta de educațiune, predând școlii datoria aceasta grea educativă.

La întrebarea, că în ce chip are să influențeze școala asupra formării caracterului, nu trebuie să răspund eu, deoarece au răspuns demult reprezentanții pedagogiei moderne, *Herbart* și următorii lui, l-au făcut de punct central. Ia jurul lui au concentrat întreg învățământul.

Pedagogii noștri români au urmat școala aceasta, și în general putem afirma, că în școala noastră sistemul *Herbart* *Müller* domnește. Darere însă, că în timpul din urmă împrejurări neațărnătoare de școală, au adus cu sine, ca să se abandoneze încâtva sistemul acesta, să se neglige studiul religiunii, ca mijlocul principal al educațiunii; ba spiritul socialist, ivit încâtva și în corpul învățătorilor, a îndemnat pe unii a abandona de tot studiul re-

*) Disertație lucrată pentru conferența învățătorească, ținută în Brad la 24 și 25 Octombrie 1911.

constată primejdia ocoirii curăteniei ortodoxe, iar căutând cauza acestui neajuns ajunge la concluzia, că numai atunci se va putea sugruma neajunsul și primejdia, când vom avea și noi un izvor de aprovizionare cu obiecte și icoane curat ortodoxe și cu prețuri cât se poate de ieftine.

Numai pe calea aceasta a concurenței se poate salva caracterul ortodox al obiectelor de rit și icoanelor. Conferința roagă pe Pr. V. Consistor să chibzuiească modalitățile edării cu prețuri cât se poate de mici a astorfel de utensilii, cu cari preoții să poată face propaganda necesară.

Proponerea tractului Iliu pentru înființarea unei foi populare, nefiind destul de precisă nu se discută, ci se trece peste ea la ordinea zilei.

Alte ordinațiuni consistoriale se iau la cunoștință. Conferința constată apoi, că biblioteca tractului e gata, începută în condițiile cele mai frumoase, stând la dispoziție o seamă de cărți din cele mai de valoare, dându-se astfel tuturor prilejul de a spori repede în toate cele culturale.

Tema dată de P. V. Consistor: „Cum a implinit... a fost lucrată, sfărâ de trei, de toți preoții. Prezidentul protopop face raport asupra lor, citește patru dintre aceste teme, iar la urmă propune o sistematizare amănunțită a materialului. Presentă un proiect amănunțit al sistemării acestora, care se primește cu observarea, ca împărțindu-se fiecărui preot, să fie de o încredințare pentru viitor. Conferința transpune proiectul acesta P. Vener. Consistor pentru ca să-l decreteze obligator pentru toate tractele, având fiecare preot datoria, ca până la 1 Sept. a fiecărui an să prezente raport asupra fiecărui punct, iar lucrările și disertațiile conferințelor viitoare vor cuprinde pe rând câte o parte din activitatea preotului.

Discuția asupra predicii pâr. Avram David s'a mărginit la scoaterea în relief a unor calități laudabile ale predicii, cari îi dau dreptul să fie considerată ca una dintre cele mai bune predici. Conferința s'a declarat pe deplin mulțumită.

Tot asemenea și lucrarea preotului Dr. Seb. Stanca: „Incasarea competențelor preoțești“ în legătură cu principiul preotului din cartea lui Potapenco: În slujba adevărată. Cu toată sterilitatea obiectului pâr. Dr. Stanca a știut îmbrăca materialul în haină de interes deosebit, judecând misiunile, la cari e spus preotul în incasarea competențelor sale din toate punctele de vedere.

Analizele psihologice și concluziile logice îmbrăcate mai ales într-o limbă românească aleasă și avântată fac din lucrarea aceasta o lucrare de valoare literară. Preoțimea și-a exprimat dorința ca lucrarea să și-o tipărească, pentru ca fiecare preot să aibă un bun îndrumător la incasarea competențelor sale, cel mai gingaș factor în viața preotului.

Pentru promovarea vieții religioase în popor pe de o parte și pentru cimentarea unor legături mai organice între activitatea preoților din tract, pe de alta s'a primit cu deosebire bucurie sistematizarea grupurilor religioase și în tractul nostru.

S'au făcut cinci grupuri de câte 5—6 preoți cu un conducător, obligându-se grupurile să aranjeze misiuni religioase și culturale în comuna fiecărui preot, astfel ca până la 1 Sept. a anului toate parohiile din tract să se poată împărții de cel puțin

ligiunei, neținând seamă, că a lor e datoria de a educa, de a forma caracterul religios-moral în elevi, și neîmplinindu-și această datorie, școala nu-și poate împlini chemarea sa educativă.

În astfel de ținuturi biserică a încredințat preoțimeii predarea religiunii în școala de toate zilele, ceea ce e greșală. Nu pentru că preotul n'ar fi cel mai chemat a predă studiul religiunii, și n'ar fi în stare a propune tot așa de bine, sau doar și mai bine acest obiect, având mai multă cunoștință dogmatică și morală, ci pentru că toată cunoștința-i dogmatică și morală nu eșută nimic, decât preotul nu e în continuă legătură cu elevul, ca să folosească toate momentele potrivite, spre a sădi în sufletul lui simțul religios-moral, nu numai la orele de Religie, ci și la Geografie, Istoria patriei, Istoria naturală, precum și în celelalte obiecte de învățământ, pentru că întreg învățământul trebuie să fie religios.

Apoi dacă s'ar dispunza învățătorul de propunerea Religiunii, s'ar putea întâmpla, ca mulți dintre învățători să se simtă totodată dispensați și dela datoria de a contribui cât de puțin la formarea caracterului religios-moral în elevi zicându-și: „Asta-i treaba popii“. Învățătorul însuși ar deveni încetul cu încetul nereligios, contribuind la demoralizarea poporului, mai ales acolo, unde sunt divergențe între preot și învățător.

(Va urma.)

țin o astfel de misiune. Până la acest termen fiecare conducător a fost îndatorat să raporteze asupra activității grupului.

Conferința s'a terminat cu două propuneri. Pâr. Dr. Seb. Stanca propune, ca P. V. Consistor să nu abandoneze ideea înființării unei gazete pentru popor, iar pentru aceasta cel mai potrivit mijloc ar fi transformarea unui număr din „Teleg. Român“ în gazetă pentru popor, scrisă în spirit intransigent religios, cu un cuprins moral și atrăgător, având și o seamă de colaboratori permanenți dintre preoții cei mai aleși, iar preoții fiecare să fie obligat să facă cel puțin zece abonamente. Crede, că în împrejurările triste în cari se sbate astăzi presa noastră, s'ar putea realiza succese frumoase întru regenerarea culturală și morală a poporului nostru.

Pâr. Avram David propune, ca P. V. Consistor să chibzuiească tipărirea sistematică a unor broșuri religioase ieftine, pe cari preoțimea să le poată vinde ușor în popor, fiind aceasta o armă puternică pentru propaganda religioasă și culturală în poporul nostru pentru contrabalansarea atâtor ispite primejdioase, cari atentează la sufletul poporului acestuia.

Conferința primește amândouă propunerile.

Luarea dispozițiilor pentru conferința anului viitor preoțimea o încredințează protopopului tractual în conștelegere cu preoții locali din Sebeș.

În sfârșit după o muncă neîntreruptă de șase oasuri prezidentul indemnând preoții la stăruință tot mai mare și zel tot mai intensiv închide ședința între aclamațiile vii ale celor prezenți.

Conferința preoțimeii din tractul Sebeșului a fost la un nivel destul de înălțat. Preoțimea a dovedit, că exigențele ei de natură spirituală s'au potențat în măsură pronunțată. Urmarea e o dorință generală de a da înainte, ceea ce a făcut ca și preoții din tractul Sebeșului să și sistematizeze în cadre hotărâte activitatea, pentru ca aceasta să fie cu atât mai spornică și să se înroleze la o muncă stăruitoare pentru binele bisericii și al poporului.

Ziua aceasta petrecută în ascende de adevărată elevare sufletească s'a încheiat cu o modestă convenire a preoților în hotelul „Leul de aur“ din Sebeș, unde armonia și buna dispoziție presei și câteva toate bine simțite a fost deplină, mai ales în urma exuberanței narative a octogenarului preot Nic. Maniu din Vinț, care evocând multe momente eroice din trecut viitor pe care l-a trăit ne părea că vedem adevărat pe apostolul vremilor de grea campanie pentru biserică și neamul nostru.

Cor.

Dela sate.

Sărbare școlară în Cuculata.

Ziua sft. apostol Andrei a fost sărbătorită în comuna Cuculata într'un mod deosebit de înălțător.

Corpul învățătorilor dela școala noastră confesională a arcașat în presara acestei zile, cu copiii dela școală, o producție foarte frumoasă, închinată memoriei marelui Arhiepiscop Andrei.

Programul ales și variat, conștător din cântări în două și trei voci, declamări, dialoguri și disertații, a fost executat cu multă precizie, încât a mulțumit peste așteptare numerosul public present.

Ca puncte mai însemnate remarcăm: Imnul marelui Andrei, Cavântul ocașional, plin de avânt, roștit de învăț. Ermil Roșală, care a arătat unele din mărețele fapte ale marelui Mitropolit Andrei Br. de Șaguna pentru neamul românesc, precum și motivul, pentru care să cuvina să-i cinstim amintirea, sfătăindune, ca portretul acestui mare bărbat al neamului să nu lipsească din nici-o casă.

Tot asemenea a fost bine primită disertația ținută de învăț. George Niciu „despre influența stricăcioasă a alcoolului“.

Cu deosebită atențiune a urmărit însă publicul prestațiunile elevilor în cântări, declamări și dialoguri. Aveți o plăcută satisfacție să privești fețele pline de entuziasm ale țărănilor, cari urmăreau cu un interes deosebit siguranța elevilor, atât în dialogul de fețițe și școlari, cât și în cele câteva cântări executate de corul micilor elevi, condus de învăț. E. Roșală. De încheiere dl director școlar, părintele G. Sglimbea, a ținut o călduroasă vorbire și a invitat publicul present să contribuie cu câte ceva pentru înființarea unei bibliocii parohiale-școlare.

În urma acestui apel au contribuit Dnii I. Boldea not. cere 4 c., I. M. Popa 1 cor., ambi din Comana Infer. Mateiu Mateiu învăț. dirig. în Venetia Infer. 1 cor., Ioan Chișia din Lupșa 1 cor., George Căckan învăț. director 2 cor., Nicolae Clem

2 cor. G-orge Sglimbea, George Cantor, George N. Niciu, Răzanda Roșală, Szató Mariska, Ioan Bărciu, Nicolae Gabrea, Irmie Rabocea și Eugenia Cantor, câte 1 cor. George Blebea și Andreiu Roșală câte 60 fl. Ecaterina Streitfert, Iacob Brânzea, Nicolae Blebea, Effina D. Verice, George Crihalmean, Z. Ghindea, Nicolae Cantor, câte 40 fl. Iacob Z. Ghindea, Cornel Bătuș, Nicolae Brânzea, Ioan Niciu, I. D. Cantor câte 30 fl. Răzina Buciumeanu, Saveta Rabocea, Hortenzia Roșala, Maria O. Buciumeanu, Ileana G. Gheș, Ileana N. Ghișoiu, Parasciva G. Nișu, Ana S. Căci, Ana Jb. Ghișoiu, Ileana Niciu, Moise Pumeș, Ioan I. Cantor, Sofia Pumeș, Ileana Chișia, Maria D. Strâmbu, Toma Lazar, Elena N. Ghișoiu, Ghișoia Cantorului, Aron Crică, Nicolae Crăciariu, și Ioan Bucurenciu câte 20 fl. toți din Cuculata. La oltă 30 K. 60 fl.

Viu și pe această oale a aduce dlr învățătorii dela școala noastră confes. George Niciu și Ermil Roșală, cari au aranjat această serbare școlară, cât și st. contribuții, cele mai sincere și călduroase mulțumiri.

Cuculata, 30 Noemvrie v. 1911.

George Cantor
epitrop.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Conferențe publice în Săliște.*)

Potrivit cu cerința vremilor nouă, pline de dor de lumină și înaintare aproape în toate ramurile de învățatură, s'a stăruit și se stăruie astăzi cu mult îndemn, cu multă îngrijorare și îndrumare, asupra luptei de întărire și rivalitate, ce se desprinde și poartă pe câmpul întins al științelor între popoarele conștii de sine și pașul vremii.

Un glas destul de străbătător, sincer și doritor de mai bine, ne cheamă și pe noi Români la trezire, la luptă și muncă, la lumina cunoștinței și a înaintării în tot soiul mult și diferit al învățăturilor!

Și în urma deselor voci de alarmă, a apelurilor, pornite dela centrul culturii noastre, dela conducătorii „Asociațiunii“ și alți îndrumători ai neamului, s'au ajuns în anii din urmă, ca și sufletele părăsite a celor mai îndepărtate și ascunse sate, din munți și din câmpii, să se încălzescă în timpuri potrivite la flacăra învățăturilor, împărțite prin razele așa numitelor „prelegeri populare“ și „șezători literare“.

Aceia, cari și de aceste focare ale culturii au fost privilegiați și sprijiniți, fără a spune cuvânt de laudă și de mândrie, au fost Săliștenii. Cărturarii acestor oameni, conștii în totdeauna de îndatoririle unei adevărate povățuiri și conduceri, iubitori de popor, dornici de-o deșteptare și înaintare, de-o purtare cumințe și luminată a deosebitelor ocupațiuni de țruș, spre a nu rupe legătura cu școala odată pentru totdeauna, ci a pune și întrețese învățătura ei cu pacea și cerințele vieții: de mulți ani, înainte de-a se împărți „umminarea poporului“ în despărțăminte și agenții, cu prilejul anumitelor sărbări și întruniri și în prelegeri populare anume orânduite întru din comoara învățăturilor lor, prin firul unui graiu dulce și frumos de limbă românească, pe cele trebuincioase și de lipsă.

Fără de nici o întrerupere sau piedică zăgăzuitoare, fiind și conducătorii de apoi demni urmași ai antecesorilor, apa izvorului plină de putere și de viață, care țâșnește din stâncă outropitoare, își urmează cursul, liniștită și mândră de triumful străcurării, limpede și fără orf, în albia „prelegerilor populare“ a săliștenilor, și mulțumită influinței pilduitoare, despărțământul V. „Săliște“, ajunge la anul jubilar, la frumosul număr de prelegeri ținute, la care nu s'a ridicat altul la 67.

Conduși de purul adevăr, că „ducația temelnică a unei mulțimi ca și aceea a unui ins, nu se face vorbind azi de una, mâne de alta, fără nici o legătură, împrăștiind atențiunea dela o problemă la alta, dela o serie de idei la alte, — ci numai urmărindu-se o idee, o problemă pe toate fețele ei și privind-o supt toate unghiurile“, — vorba dlui Iorga, — sfatul comun al intelectualilor sălișteni, conșemat cu sârmă înaintea, cuprinde hotărârea, ca oclul de prelegeri, pentru „postul crăciunului“, al s. c. să fie de cuprinsul reorganizării și reînnoirii economiei locale în toate ramurile, cu toate îndrumările și povețele aparținătoare ei, precum la timp potrivit și de lipsă, cu toate aplicările și punerea lor în prexa vieții.

Asupra acestora, nu pentru a aduce laudă anumitelor persoane sau Săliștenilor, — ci ca o legitimare a muncii pentru biserică și neam, care îndătorescă și pe ori ce cărturar și conducător român, dela sate și orașe, s'ia cu cale a mă opri pe scurt spre a le hărăzi și posterității.

* Raport trimis la timp, dar întârziat din lipsa de spațiu.
Redacțiunea.

Până a înfățișa cuprinsul prelegerii din Duminea primă a șo talui, mă opresc mai întâi asupra unei alte prelegeri, care a plăcut mult săliștenilor.

E prelegerea cu schiopticul a Prea On. domn profesor semiarial Dr. Aurel Crăciunescu, ținută în 27, ale zilei lui Octomvrie a. c.

Într'un graiu frumos, prietenesc, Dn'a Sa spune muțimei pe care n'o mai cuprindea sala cea mare și festivă a școlii, că în numele despărțământului Sibiului al „Asociațiunii“, al căru secretar este, după ce a oseretat și ținut câte o prelegere în mai bine de 14 comune ale despărțământului, în decursul drumului spre o comună dela munte, în urma stăruințelor unor prieteni, a aflat cu cale a se opri și în mijlocul nostru o clipă-două, spre a ne împărții de frumsețea și înălțarea de suflete a unei prelegeri schiopticonice. De asemenea amintește, că în calitate și de preot, fiind învățătura religioasă temelul tuturor învățăturilor, a aflat de bine, a ne reprezenta tablouri religioase. Și a spus un mare adevăr, că nu știu cu ce prelegere și solu de tablouri, ar fi putut să uimească inimile celor de față, să verse în ele mai multă frumsețea și admirare, să întărească mai mult puterea de credință a învățăturilor religioase.

Într'un timp, relativ destul de scurt, pe lângă tălmăcirile de lipsă și unele învățături morale, într'o formă logică și încheată, prin mai bine de 100 de tablouri, cari de cari mai frumoase și mai reușite, domnul profesor Crăciunescu ne reimprespetează, învățătura cea mai aleasă a testamentului nou, potrivită și așezată în slova iocană de cei mai isouști artiști, ca Hoffmann, Doré, Schor etc.

Începând cu vestirea nașterii înaintemergătorului, trece la a lui Iisus, și astfel în formă cronologică pe lângă opriri și descrieri frumoase a anumitelor locuri, sate și orașe, a diferitelor soiuri de oameni, mai ales a fariseilor, datini și obiceiuri, ne înfățișează toate momentele de seamă din viața lui Iisus Christos, dela naștere până la înălțarea la ceruri.

Inzestrate despărțăminte Asociațiunii cu schiopticone, provăzute cu tot soiul de diapozitive, s'ar putea ținea cu ajutorul lor cele mai reușite prelegeri, dând prilejul pldincios ascultătorilor, de a-și vedea și pipăi învățătura propoveduită.

Osteneala domnului profesor se mulțamește prin furtunoase și călduroase aplause.

(Va urma.)

Dela „Asociațiune“.

Cursuri pentru analfabeți.

(Circulară către toate direcțiunile despărțămintelor)

Domnule Director! Vremile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întunerecul neștiinței și a-l ridica în rândul neamurilor culte, conștie de menirea lor în lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurat, când el va fi stăpân pe o puternică cultură națională, care îi va putea înlesni lupta pentru viață, alături de celelalte popoare. Și se știe, că condiția primă a oricărei culturi e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinței de carte. Cu durere trebuie să o spunem, că dintre toate neamurile țării noastre numai Rutenii ne întrec în analfabeți, toate celelalte supt înaintea noastră. Credem, că a sosit timpul, când toți cărturarii trebuie să ne așternem pe muncă serioasă pentru a mântui poporul nostru de această rușine a neștiinței, de această robie a întunerecului, căci întârzierea culturală a țării noastre e o primejdie mare pentru învia existența națională a poporului nostru.

În anii din urmă în cadrele „Asociațiunii“ s'au ținut mai multe cursuri de analfabeți, cari, ca început, au dat rezultate destul de mulțumitoare. Dar greutatea începutului au făcut pe mulți cărturari să renunțe la continuarea acestor cursuri pornite cu multă înșuflețire, așa, că în iarna trecută, după înfrunțările ce la avem, s'au instruit analfabeți abia în 23 de comune, din cele peste 3000 câte avem.

„Asociațiunea“ își ține deji de datorie a îndemna din nou toate despărțăminte să se reie aranjarea cursurilor de analfabeți în cursul acestei ierni și să stăruie pe lângă domni preoți și învățători dela sate, să nu se sperie de greutatea ce le întâmpină chiar și din partea sâtenilor, ci să le țină la început cu asociaționiști puțini, pe cari să și deie silința a-i învăța bine scrisul și cetitul, ca să fie pildă vie pentru ceilalți săteni îndărătnici și nepriecpuți.

Un mijloc foarte bun pentru a trezi între țărăni neștiutori de carte interesul

față de soris și cetit sunt șezătorile culturale, cari se pot aranja Duminică și în sărbători. La aceste șezători, pe lângă lectura din autorii noștri mai de seamă, făcută de către domni preoți, învățători, sau alți cărturari: să cetesă și câte un țărân mai priceput, iar tineretul să dezlame și să cânte diferite poezii și cântări.

Cu ocazia acestor șezători cărturarii să explice țăranilor rostul Asociațiunii, să-i îndemne să se înscrie membri ajutători, arătându-le broșurile ce le primesc în schimb al textei de 2 cor. și cetindu-le părți din aceste broșuri. Tot la aceste șezători să se stăruie și pentru înființarea agenturilor Asociațiunii.

Pe lângă aceste șezători, domni învățători să facă în fiecare Duminică deprinderi de soris și cetit cu tineretul ieșit de curând din școală. La aceste deprinderi să fie admisi și analfabeții, pentru a le trezi dragostea față de carte.

Pentru a răspândi întrucâtva munca săvârșită, comitetul central a decis să împartă 10 premii de câte 50 cor. între acei preoți și învățători, cari până la 1 Mai 1912 vor dovedi prin direcțiunile despărțămintelor, că au instruit în soris și cetit mai mulți analfabeți în cursul iernii 1911/12. Pe lângă aceste premii despărțămintele de sigur vor mai împărți și altele, fie din averea lor, fie din donațiunile bănuilor și particularilor.

Comitetul central al Asociațiunii pentru a înlesni ținerea acestor cursuri a decis să pună la dispoziția despărțămintelor abcedarul pentru analfabeți luat de I. Bota. Despărțămintele, cari aranjază cursuri pentru analfabeți, sunt invitate deci să înainteze comitetului central o cerere, arătând de câte exemplare din abcedar au lipsă. Despărțămintele vor înainta această cerere numai după ce vor fi primit rapoarte de la preoții și învățătorii din comunele de pe teritoriul lor, căți ascultători sunt în fiecare curs. Trebuie deci să sibă grijă, ca abcedarele să nu se risipească fără nici un folos.

Atragem atențiunea tuturor directorilor de despărțăminte, a preoților și învățătorilor, că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiindcă, conform statutelor, Asociațiunea e îndreptățită a aranja asemenea cursuri, cari țințese promovarea culturii noastre.

Facem deci încăodată un apel călduros către toți directorii despărțămintelor Asociațiunii și către toți cărturarii noștri, să țină în cursul acestei ierni cursuri cu analfabeți, căci numai cu ajutorul acestora putem înlesni pătrunderea culturii în masele largi ale poporului nostru.

Sibiu, 10 Decembrie 1911.

Andrei Bărseanu, președinte. Oct. C. Tăslăuanu, secretar.

NOUTĂȚI.

Procese de presă. Congregația comitatului Trimis (Banat) a adus o hotărâre interesantă, anume: să ceară de la guvern, ca prin o lege nouă să iee procesele de presă din competența curțiilor cu jurți și să le predea în competența judecătorilor regiști, adică în competența tribunalelor. Hotărârea va fi comunicată tuturor municipiilor din țară, pentru a se alătura toate la această mișcare.

Agentură nouă poștală. Cu zira de 1 Ianuarie 1912 se deschide o agentură poștală în gara comunei Hosman din comitatul Sibiuului. Cercul de activitate al acestei agenturi se întinde asupra comunelor Hosman și Fofeldea.

Tifosul în Cluj. Epidemia de tifos ia dimensiuni tot mai mari în Cluj. S'au înțâmpat până acum vreo zece cazuri mortale. În unele străde se sfîră câte 30—50 de bolnavi. Cauza răspândirii tifosului se crede că este apaducutul.

Hymen. Victoria Alexa, învățătoare și Gheorghe Narița, învățător, căsătoriți. Vidra-de-sus, în Noemvrie 1911.

Trenuri accelerate. Din Murașoșorhei se anunță, că începând cu 1 Mai 1912 vor circula trenuri accelerate pe linia Cucerdea-Murașoșorhei.

Tablouri scumpe. America eară a cumpărat din Europa câteva tablouri vestite, ieșite din mâna marelui artist olandez Rembrandt. Milionierul George Widener din New York a plătit unui lord, cu numele Wymborne, cinci milioane de coroane pentru trei tablouri cu subiecte din Sf. Scriptură și lucrata de Rembrandt.

† George Pralea, paroh gr.-ort. în penziune, a decedat Marți în 6/19 Decembrie la 4 ore dimineața în al 68-lea an al vieții sale, și a fost înmormântat Joi, în 8/21 Decembrie a. o. la 1 oră p. m. în cimitierul bisericii gr.-ort. din Breaza. Fle-i țărâna ușoară!

Calendarul scriitorilor. Comitetul Societății scriitorilor români a hotărât editarea unui calendar al societății pe anul 1912. Membrii vor trimite câte o bucată literară, împreună cu o notiță biografică, însoțită de fotografia mai nouă a autorului.

Palatul Farnese cumpărat de francezi. Una dintre cele mai vestite creațiuni ale renașterii italiene, palatul Farnese, de care sunt legate numeroase amintiri istorice, a trecut în proprietatea statului francez. Clădirea palatului a fost începută din inițiativa unui membru al familiei Farnese din veacul al 16-lea, și adică din porunca papei Paul III, și a fost terminată de ilustrul arhitect, pictor și sculptor Michelangelo Buonarroti. Clădirea în vremea din urmă a servit ca reședință pentru ambasada franceză. Pe timpul lui Napoleon al III-lea guvernul francez era aproape să cumpere palatul, dar camera italiană s'a opus. Acum în sfârșit s'a încheiat cumpărarea. Italia cedeză Franței palatul pentru un preț de trei milioane și jumătate de franci, sub condiția de a-l putea rescumpăra în timp de 25 ani cu acelaș preț.

Universitatea cea mai nordică. În Reykjavik, capitala Islandei, s'a deschis în anul acesta prima universitate islandeză: școala superioară cea mai nordică de pe toată suprafața pământului. Islandezii au ocupat insula înainte cu o mie de ani; și, din pustie ce era, au schimbat-o, cu neșuse greutăți, în pământ roditor. Universitatea are patru facultăți, deosemdată cu 15 profesori, al căror număr în zilele din urmă s'a mai înmulțit cu un profesor francez, — o catedră susținută de guvernul francez. Studenții înscriși în semestrul prim sunt o sută. Numărul acesta este destul de considerabil în raport cu numărul mic (78.000) al locuitorilor insulei.

Greva învățătorilor. În satele Canja turcească și Ioseffalva din Torontal învățătorii au hotărât să nu mai săvârșească nici o muncă culturală extrașcolară, până când nu li se va îmbunătăți situația. Învățătorii nu vor mai ținea conferențe, nici cursuri pentru adulți și analfabeți, și nu vor contribui nici la înființarea și conducerea diferitelor reuniuni.

Câți poloni sunt? Conform datelor profesorului Florinck din Chiev, numărul polonilor este de peste 18 milioane, dintre cari aproape zece milioane trăesc sub stăpânirea rusească, 4 milioane sub stăpânirea austriacă, iar alte 4 milioane sub stăpânirea prusiană. — Un popor atât de numeros este astăzi subjugat și divizat de trei state mari... Eată rezultatul sfârșirilor dintre frați.

Conferențe interesante. Conte Lutzow a declarat în ședința din urmă a consiliului național boem din Praga, că în Februarie 1912 va ținea pe rând conferențe în zece universități din America de nord. Are să vorbească despre situația actuală a boemilor și slovacilor, și despre aspirările îndurate de slovacii din Ungaria. Conferențiarul va călători prin toate orșele americane, unde a umblat nu de mult contele Apponyi, și va face o vizită și lui Taft, președintelui republicii.

Rolul femeilor în război. La o adunare a reuniunii femeilor germane, ținută în Düsseldorf, a vorbit un profesor universitar despre datoriile în război ale femeilor, arătând serviciile mari ce le pot face femeile la aprovizionare și la îngrijirea de răniți. Adunarea a ales o comisiune, care să studieze chestiunea această.

De-ale cinematografului. O inițiativă ferocită au luat artiștii Teatrului național din capitala română, cu scop de a răspândi în țară și străinătate cunoștințele despre războiul pentru neatințare dela 1877. S'a format adică o societate, numită „Leon Popescu”, după numele proprietarului fostului teatru Lirio, care a pus la dispoziție sale, unde se vor instala laboratoarele filmelor, reprezentând războiul independenței. Cinematografierea se va face cu ajutorul soldaților, puși de ministrul de război la dispoziția societății artistice, în numărul trebuincios, ca să se poată reconstrui fazele însemnate ale războiului dela 1877. Vom avea prin urmare un film românesc, înfățișând o pagină glorioasă din trecutul cel mai apropiat al neamului nostru.

La fondul Episcopul Nicolae Popoaia pentru masa învățătoarelor meseriaș, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, la stăruința dlui Laurențiu Nemeș, pantofar, găsindu-se în Rok Falls II (Nordamerica) au dăruit: Iosif Unchiu (originar din Orlat), Augustin Iosivaș și L. Nemeș (orig. din Sibiu), câte 2 cor.; Nic. Vermeșan (orig. din Rusciori), cor. 250; Ilie Tarcea Căpșoiu (orig. din Mag), Achim Bogorin și Nic. Adam (orig. din Oena Sibiului), câte cor. 123 și Vasile Tarcea (orig. din Mag), 1 cor. La acelaș fond au mai dăruit: Dr. Aurel Crăciunescu, prof. sem., 50 bani; Trandafir Dragomir, paroh (Arpașul inf.), 1 cor.; d-na Maria Penciu n. Popoaia (Hățeg) în amintirea zilei onomastice a preaiubiților săi soț și frațe Nicolae Penciu, fost jude r. și Nicolae Popoaia, fost episcop în Caransebes, 10 cor. și Vic. Tordășianu, prezident 10 bani, ear din lădița învățătoarelor s'a ridicat cor. 9.01. La legatul Victor Petrișor al acestui fond pentru ajutoarea copiilor din Vestem, aplicați la meserie, mama decedatului, d-na Petrișor, a plătit reța a 2-a de 20 cor.

Bioscop. În 23 și 24 Decembrie reprezentație interesantă: se va da senzationala dramă „Dr. Gar el Hama, fiul Orientului”, în două acte.

Convocare.

Pe baza concluziunii comitetului central din 13 Decembrie 1911 și în conformitate cu § ul 20 din statutele convocării a **XXIII-a adunare generală ordinară** a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, la Tarnișor pe Duminică în 31 Decembrie n. s. e., la 11 ore a. m.

Program:

1. Prezentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1910 și proiectul de buget pe 1912.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Discurs de interes general economic.
4. Alegerea unui membru în comitetul central.
5. Verificarea protocolului ședinței. Sibiu, 17 Decembrie n. 1911.

Pant. Lucața pres.

Vic. Tordășianu secretar.

Economie.

Pentru cultivătorii de pomi.

Cu ferbinte dorință de a fi cât mai folositori obștei noastre și de a luora cât se poate de mult la îndrăgirea poporațiunii noastre cu cultura folositoare a pomilor, am luat hotărârea să cumpărăm și apoi în primăvară să punem cu preț redus în vânzare un număr mai mare de altoi, meri și peri.

Pentru a ne putea orienta la procurare, apelăm la preoțimea, învățătorimea și la ceilalți cărturari ai noștri, ca aducând la cunoștința economilor din partea locului această hotărâre a noastră, să consorvie cu numele pe toți acei, cari doresc să se provadă cu altoi, cu soiul altoilor și cu numărul bucăților. Consemnarea să binevoiască a o trimite la adresa noastră, cel mai tâziu până la 15 Ianuarie n. 1912. Sibiu, 13 Decembrie n. 1911.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucața prezident.

Vic. Tordășianu secretar.

Cărți și reviste.

„Viitorul”, revistă bisericească și didactică, apare în București, de două ori pe lună. Director: D. G. Boroianu, prim-redactor: V. Oinga. Abonamentul 6 lei pe un an. Administrația: București, Str. Negustori 19. Numărul 3—4, pe Octomvrie, are următorul cuprins: Religione, după Feuerbach. Rolul blăstămului în trecutul nostru. Liturgia ierusalimiteană în veacul IV. Misterele creștinismului. Cugetări. Cronică bisericească. Școala și caracterul. Bibliografie. Informațiuni. Înștiințare. Recomandăm revista preoților și învățătorilor noștri.

Revista Teologică, nr. 19—20 din 1 și 15 Noemvrie 1911 cuprinde: „Maghiari gr. cat.” și „Liturgie maghiară”, de Dr. Gh. C. Opera bisericii romano-catolice din orientul creștin, de Arhimandritul I. Scriban. Cei mai vechi protopopi români, de Dr. S. Dragomir. Reforma omului, de Dr. N. Bălan. Libertatea voinții, de Dr. P. Roșca. Din cărțile bune. Darwinismul antropologic, de Dr. I. Broșu. Mișcarea literară. Cronică bisericească culturală. Tipicul cultului religios — Apare de două ori pe lună. Abonamentul pe un an 10 cor. Adresa: Dr. N. Bălan, prof. sem., Sibiu, strada Reissenfels 11.

Neamul Românesc Literar, nr. 43—44, cuprinde: Ce am dorit să fie scriitorii și ce sunt, de N. Iorga. Poezii, de P. Papa-zăssu. Căvântare la desvălirea monumentului lui Eminescu, de St. Șerban. Învierea lui Stefan Vodă, poem istoric de N. Iorga. Cum s'a ruinat tata, de Vasilescu. — D. A. Laurianu, de Tr. Șoimu. Cronică. — Abonamentul în străinătate 7 lei. Administrația: Vălenii-de-Munte, județul Prahova.

Poșta redacției.

Dlui P. P. în Uleș. Nu se poate publica.

Teatru.

Măne, Sâmbătă, se dă opereta „Das Fürstentind”, de Lshar. Duminică d. e. p'esa pentru copii: „Hänzel und Gretel”, care să repetează și Luni după amiez, iar Luni sara se dă opereta nouă: „Polnische Wirtschaft”.

Nr 1479/1911.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru o bursă de K 300 — din „Fundatiunea Ioan și Zinca Roman” pentru un elev de naționalitate română, fără deosebire de confesiune care urmează la vre-una din școlile medii din patrie, având preferință, în senzul literelor fundatiionale, aceia cari se înrudes cu fericicii Ioan și Zinca Roman.

Cereriile pentru această bursă au să se înainteze Comitetului central al „Asociațiunii” în Sibiu (Nagyszeben, strada Șaguna Nr. 6) până la 31 Decembrie n. a. c. provăzute cu următoarele documente:

- a) atestat de botez;
- b) testimoniu de pe anul școlar 1910/11;
- c) atestat că urmează de prezent cursul școlar ca elev ordinar;
- d) atestat de paupertate;
- e) eventual documente prin cari să se constate înrudirea cu fericicii fundatori.

Cereriile întrate după termenul de 31 Decembrie n. nu se vor considera.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 9 Decembrie 1911.

Andrei Bărseanu Oct. C. Tăslăuanu prezident. secretar.

Din public.*)

Mulțamită publică.

Cu ocaziunea ședinței publice a societății de lectură „Andrei Șaguna” a elevilor din secțiunea teologică, ținută la 30 Noemvrie a. o. întru memoria fericitului în Domnul arhiepiscop și mitropolit Andrei baron de Șaguna, au binevoit a contribui în favorul societății:

I. P. S. D. arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu 10 cor. P. C. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit și vicar arhiepiscop. „Comentariile sau explicarea epistolei către Romani” și „Comentariile sau explicarea epistolei către Efeseni”, de I. Christostom.

Câte 10 cor.: Galacteon Șagău, as. cons., Sibiu. Constantin Cotișel, preot în Certege și T.beriu Eremia, inginer, București.

Câte 6 coroane: Dr. Ilie Ianou, medic în Sibiu.

Câte 5 coroane: P. C. Sa Dr. Eusebiu Roșca, director sem., Nicolae Ivan, as. cons., Dr. Ioan Preda, adv. fis. cons., Dr. Livia Leményi, adv., Andrei Bărseanu, prezidentul Asociațiunii, Dr. Vasile Stan, prof. sem., Dr. Nicolae Itu, medic.

Câte 4 coroane: Victor Păcală, prof. sem.

Câte 3 coroane: Dr. Atanasie Marieșescu, Lszar Tritean, as. cons., Dr. G. Proca, secretar cons., Victor Tordășianu, of. cons., Dr. Ioan Felea, prof. sem., toți din Sibiu. Ioan Oltean, preot în Polanașarat, Romul Sabău, preot în Folt.

Câte 2 coroane: Ioan Droo, protop. pens. în Sibiu, Vasile Duma, protop. în Lăpușul urguresc, Dr. Ilie Beu, medic, E. Todoran, prof. sem., Dr. Pavel Roșca, pr. semin., A. Popoviciu, spiritualul sem., toți din Sibiu.

Câte 1 coroană: Virgil Nistor, of. o., O. Negres, medicinist, G. Comșa, of. cons., Ioana Rebeaga, econoama sem., toți din Sibiu.

Domnișoarele Ivan 70 fileri, Mihail Neșgu, of. cons. 50 fil.

Pentru aceste oferte societatea de lectură se simte plăcut îndemnată a-și exprima cele mai vii mulțamite.

Vasile Dăbău controlor.

Ioan C. Ciuca casier.

Gregoriu Vermeșan viceprez.

* Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 900/1911.

(463) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh in parohia de clasa a III-a Silea magiara...

Emolumentele impreunate cu acest post sunt cele fasionate in cola B. pentru intragirea dotatiunii dela stat...

Doritorii de a ocupa acest post sa-si aștearnă cererile instruite conform normelor in vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral...

Cetateadebaltă, 28 Noembrie 1911.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Târnavă in conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran protopresbiter.

Nr. 862/1911

(462) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh in parohia de clasa III-a Șomfalău cu filia Adămuș...

venit vacant prin pensionarea bătrânului și neputinciosului paroh George Oprea...

Emolumentele impreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate in coala B. pentru intragirea dela stat (congruă).

Doritorii de a ocupa acest post sa-si înainteze cererile instruite cu documentele prescise de normele in vigoare...

Se observă: că concurentul cu calificațiune deplină va avea speranță a conduce catihizarea elevilor dela școalele de stat...

Cetateadebaltă, 5 Decembrie 1911.

Oficiul protopopesc gr.-or. român al tract. Târnavă.

Nicolae Todoran protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 1137/1911.

(460) 1-3

Concurs.

Pentru intragirea postului de paroh in comuna biser. de clasa a II-a Agribiciu cu filia Căpușul-mare...

Emolumentele impreunate cu acest post sunt cele datorite in coala B. pentru intragirea ajutoriului de stat.

Cererile de concurs ajustate conform normelor in vigoare sunt a se inainta subscrisului in terminalul sus indicat...

Nr. 1574-1911.

Edict de licitațiune.

In 16 Ianuarie 1912 st. n. se va ținea la oficiul central al Universității sășești in Sibiu...

Table with columns: Nrul curent, Situațiunea, Numirea, Pădure, Pășune curată, Șip, Prețul de exclamare, Insemnare. Includes sections for Valea Czodului and Valea Lotrului.

Fiecine care voiește a lua arândă trebuie să depună la mâna comisiunii de licitare înainte de licitațiune 10% din prețul strigării...

Condițiunile mai detaliate de licitațiune și arândă se pot vedea și inainte de ziua licitațiunii la oficiul central al universității...

Dela oficiul central al universității sășești.

Nagyszében, 18 Decembrie 1911.

Walbaum,

Comite suprem și Comes.

„Calendarul Național“ pe 1912

Intocmit de redacțiia foilor dela Orăștie, e calendarul care duce in casele Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet!

Mihai Viteazul intrând biruitor prin poarta cetății dela Alba Iulia, după ce a cucerit Ardealul, și ajungând acuma el Domn și peste acest colț de țară românească!

Tudor Vladimirescu, eroul poporului din Muntenia, când a alungat pe zbirii poporului din București și primește jurământul de supunere al boerilor!

Tare interesantă e acea parte din „Calendarul Național“, care ne arată felurile scrisori de pe fața pământului!

Văzut-ai vreodată scrisoare grecească? De asta ai putut vedea mai ușor; dar grecească monumentală și grecească lirikă? De acestea mai greu.

Dar scrisoarea coptică (de pe la Cairo și Alexandria)? Dar scrisoarea evreiască de rând? apoi evreiască zisă „Meruba“ și acea zisă „hebraică“, cu puncte și fără puncte?

Dar scrisoarea turcească-arabă, ai văzut? E foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea Turcul care știe scrie, e deosebit printre ceilalți, ca la noi un popă printre alți oameni fără carte.

Dar scrisoarea siriană văzut-ai. E de tot fină și incurcată. Mai aleasă și ca cea arabă! Dar scrisoarea din Tibet, curățică și sprintenă?

Și apoi de sigur n-ai văzut scrisoare „sanscrită“, a vechilor Indieni, scrisoare pe care ei o numesc „scrisoarea Zeilor“, căci zic ei, ar fi cea mai desăvârșită de pe lume!

Ori văzut-ai scrisoare de icuri, in care in litere nu este nici un fel de linie oabă ori puncte ori cerulețe sau alte cărnituri, ci numai icuri in 3 colțuri așezate in toate formele!

Și tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele? Și mai ales văzut-ai scrisoare de hieroglifă? E cea mai grea scrisoare de pe lume!

Cum alfabetul nostru are 28-30 litere ca semne de scris, scrisoarea de hieroglifă are vre-o 2000 de semne sau „litere“, pe care trebuie să le știi, de vrei să poți ceti cu scrisoarea asta:

Toate aceste 15 feluri de scrisori le aflați, tipărite aieva, in „Calendarul Național“ de pe 1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori, din fiecare 4-5 șire, iar din ciudatele hieroglifă să dau două fețe întregi!

Prețul unui Calendar 40 fileri. Celor ce cumpără mai multe li-se dau mai ieftine, anume: Pe bani gata, dela 15 in sus (când li-se trimite in pachete pe poștă) li-se socotește calendarul in numai 11 cr. (22 fil.), având însă a și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

Cei ce le cer pe așteptare, având a plăti prețul lor după vânzare, il plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul și își plătesc și poșta. Mai bine e: a trimite banii înainte!

Cei ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu câte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi plătim și poșta (câte 5 fileri de fiecare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de poștă închis, și in forma asta poșta nu primește pachetele neplătite.

(456) 3-

Admin. „Libertatea“ in Orăștie (Szászváros).

(461) 1-2

Nr. 1063/1911 protopop.

(458) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh in parohia de clasa a III-a Beșa se publică conform veneratului ordin consistorial...

Emolumentele sunt cele cuprinse in coala B. referitoare la intragirea dotatiunii dela stat.

Concurenții au să-si înainteze cererile concursuale instruite conform presciselor in vigoare subscrisului Oficiu protopresbiteral...

Sighișoara, 30 Noembrie 1911.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara, in conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan protopop.

A APARUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMAN

(BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11)

pe anul visect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articolași literari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea reîntors la vechea lui lefterie“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porturi naționale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită in trei culori. Desemnat de artistul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. Conspectul exact al tuturor advocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comenzianții și vânzătorii primesc 25% rabat. Comenzile să se adreseze la Administrațiia „Foil Poporului Român“, Budapesta, VII., István-ut 11.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

- Octavian Goga, Insemnările unui trecător, crâmpoie cîn sbuciumările dela noi. Prețul 3 cor. in România Lei 3-50, porto 30 fil. N. Iorga, Serbările dela Blaj. Insemnăteea lor politică, culturală și literară, a 30 fil., porto 5 fil. N. Iorga, Un biruitor, Radu Vodă Șerban, a 50 fil., porto 5 fil. N. Iorga, Tulburările bisericesti și politicianismul. O cuvântare și articole. Prețul 75 fil., porto 5 fil. Al. Ivan Constantinov, Bai Ganciu sau minunate povestiri despre un bulgar din zilele noastre. Traducere de St. G. Sergent. Prețul 60 fil., porto 10 fil. Rudolf von Gottschall, Trădătorul, traducere din limba germană de Alexandru Frunzescu. Prețul 30 fil., porto 5 fil. Goethe, Hermann și Dorothea traducere in hexametru de Maria Baiulescu. Prețul 80 fil., porto 5 fil.